

Куманська Ю. О.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Яблонська О. В.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

«МОРСЬКОСВИНСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ» І. АНДРУСЯКА: ЕКОЛОГІЧНІ ВИМІРИ В КОНТЕКСТІ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

У статті екологічні аспекти твору І. Андрусяка «Морськосвинський детектив» досліджено в контексті його жанрово-стильових особливостей. Відтворено також бачення таких жанрових модифікацій дитячого детективу в сучасному літературознавстві, як «шкільний» детектив, психологічний детектив, детективна повість-казка, розважальна казка-детектив, фантастичний детектив, містичний детектив на історичну тему (В. Кизилова), романний серіал для підлітків, пригодницько-фантастично-детективні твори, пригодницько-фантастичний роман (Л. Овдійчук). Зауважено популярність дитячого детективу в сучасній українській літературі (серія «Дивний детектив» у видавництві «Грані-Т»; серія книг «Дитячий детектив» Вінницького видавництва «Теза»).

Простежено такі сюжетні особливості тексту І. Андрусяка: детективом виступає тварина (морський свин Жерар), злочини розкриваються в тваринному світі, проте в окремих історіях злочин чи його викриття пов'язані зі світом людей. Три історії твору – «Котяча справа», «Справа Короля-Павука», «Темна справа» – є самостійними пригодами, інтертекстуальні зв'язки яких покликані зацікавити дітей класичною літературою (В. Шекспір, С. Руданський, А. Конан-Дойл, Р. Сабатіні, А. Крісті), а авторський гумор (комічні ситуації; омоніми; гра слів; іношомовні слова, значення яких не є відомим героям; емоційно забарвлена лексика), презентуючи особливості індивідуального стилю письменника, створює доброзичливий клімат.

Екологічні взаємодії у творі презентовано світом тварин, із якими людина має взаємини, – прирученими, дикими, бездомними, і такими, життя яких тісно пов'язане з людським побутком. Пізнавальну роль у дитячому сприйнятті відіграють відомості з життя живої (взаємодії видів, їхні взаємини з довкіллям; про спосіб життя тварин та їхні харчові звички, про природних ворогів) та неживої (оптичний ефект дзеркала) природи. Подіям та явищам письменник намагається дати наукове чи просто логічне пояснення. В автобіографічних образах тата, що любить котів, та його доньки Стефи презентовано гуманне ставлення до тварин.

Ключові слова: сучасна література для дітей та юнацтва, дитячий детектив, екологічні аспекти, інтертекстуальність, гумор.

Постановка проблеми. Дослідниця К. Шулькова спостерегла: «дитячий детектив – це жанровий різновид, що утворився у результаті взаємодії детективної та дитячої гостросюжетної (пригодницької) літератури, у якій діти виступають у ролі слідчих, займаючись розплутуванням кримінальних злочинів або розгадуванням таємниць» [5, с. 159]. В. Кизилова вирішила такі жанрові модифікації/варіанти детективу в літературі для дітей та юнацтва, як так звані «шкільний» детектив (повість В. Нестайка «Таємничий голос за спиною»), психологічний детектив (повість А. Кокотюхи «Полювання на золотий кубок»), детективна повість-казка («Новорічна історія про двері, яких нема, і про те, як іноді корисно помилятися номером» І. Жиленко),

розважальна казка-детектив («Ковалі щастя, або Новорічний детектив» В. Нестайка), фантастичний детектив (серія «Суперагент 000» Л. Ворониної), містичний детектив на історичну тему (повість З. Мензатюк «Таємниця козацької шаблі») [3]. В аналізі сучасної фантастичної, пригодницької та детективної прози для дітей Л. Овдійчук також зауважила «змішування жанрів. Через розвиток жанрових форм, їх модифікацію, асиміляцію автори творять нові різновиди: романний серіал для підлітків (пенталогія М. Павленко), пригодницько-фантастично-детективні твори (повісті Л. Ворониної, А. Кокотюхи), пригодницько-фантастичний роман (за визначеннями деяких науковців – роман-утопія) (Сергій Оксенік)» [4, с. 38].

У видавництві «Грані-Т» започаткували першу в сучасній українській літературі серію дитячих детективів «Дивний детектив», в якій побачили світ твори А. Кокотюхи, О. Надемлінського, О. Ільченка, Н. та О. Шевченків, Є. Кононенко, Б. Жолдака, А. Птіцина. Протягом 2011–2018 рр. у серії книг «Дитячий детектив» Вінницького видавництва «Теза» видрукувано твори О. Єсаулова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як «Морськосвинський детектив» (2020) І. Андрусяка заохочує дітей до читання, простежила Н. Головченко. На її думку, означений у назві жанр – детектив – зреалізовано у трьох окремих історіях: «Котяча справа», «Справа Короля-Павука», «Темна справа», кожна з яких є самостійною пригодою, поєднаною з попередньою героями, локацією та «своєрідним алгоритмом» [2].

Постановка завдання. Мета статті – дослідити екологічні аспекти «Морськосвинського детективу» І. Андрусяка в контексті жанрово-стильових особливостей, зокрема простежити специфіку художньої реалізації у творі пізнавальних відомостей із життя живої природи, роль інтертекстуальних зв'язків та елементів гумору в індивідуальному стилі письменника.

Виклад основного матеріалу. Особливістю «Морськосвинського детективу» І. Андрусяка є те, що детективом у творі є тварина і злочини розкриваються у тваринному світі; правда, в усіх історіях присутні дівчинка Стефа та її батько, а в окремих – злочин чи його викриття пов'язані зі світом людей. Так, у другій історії дивний образ злочинця сформувався за допомогою оптичного ефекту дзеркала, а у третій – йдеться про викрадення книг із бібліотеки.

На підтвердження жанрової специфіки – і те, що головним героєм є морський свин детектив Жерар, і відповідна професійна лексика («свідчення і підозри» [1, с. 14], «алібі, речові докази, слідчий експеримент, допити, переслідування тощо» [2]), і інтертекстуальні зв'язки з класичними детективами. Так, дівчинку Стефу Жерар «подумки називав своєю місис Гадсон», і у примітці автор одразу пояснює, що «Місис Гадсон була квартирною господинею славетного детектива Шерлока Холмса та його не менш славетного помічника доктора Ватсона, героїв циклу оповідань англійського письменника Артура Конан-Дойла» [3, с. 37]. У скарзі морського свина – «мізки його іржавіють, а сірі клітини припадають сірою пилюкою, і нема на те ради» [1, с. 37] – автор натякає на висловлювання Еркюля Пуаро, героя оповідань Агати Крісті, який «полюбляв наголо-

шувати на тому, що він розкриває злочини саме за допомогою сірих клітин. Себто не так збираючи речові докази» [1, с. 37]. Як і славетні класичні герої, український морський свин послуговується не лише детективною лексикою, а й відповідними інструментами: «У кімнаті дівчинки Жерар уважно з лупою обстежив ліжко» [1, с. 14].

Для дитячого сприйняття важливими є також пізнавальні аспекти художнього твору. Живий світ природи презентовано в «Морськосвинському детективі» численними тваринами, з якими людина тісно взаємодіє. Не завжди помічаючи, ми тісно взаємодіємо не лише з прирученими видами тварин, а й з усім довкіллям. І якою ця взаємодія є, часто від самої людини залежить. Тварин, зображених у творі І. Андрусяка, можна умовно поділити на чотири групи: домашні тварини (коти, хом'яки, морська свинка, біла миша); бездомні домашні тварини (кицька Мурка і пес Геркулес); тварини, чиє життя тісно пов'язане з життям людини (павуки, мухи, пацюки); дикі тварини (лелека). Люди у трьох детективних історіях малочисленні: дівчинка Стефа, яку люблять коти; тато дівчинки; бібліотекарі; а також незримо присутні люди, що підгодовують пса Геркулеса.

Не на користь людей у «Морськосвинському детективі» свідчить згадка про бездомних тварин. Мотив бездомності з'являється в тексті двічі. На підтвердження алібі одного з котів – його спілкування з кицькою зі смітника: «– Із якою Муркою? – зробив круглі очі Степан. – Із тією чорною нечупарою, що на смітнику живе?»

– Сам ти нечупара! А вона красива й дуже навіть охайна пані, хоч і не хатня. Але таким шмакодзявкам, як ти, Степане, цього не зрозуміти...» [1, с. 17]; «– Ми так мило помуркотіли, що я вже навіть хотіла оселедцевим хвостом його пригостити: якась добра людина сьогодні зранку сюди таку смакоту винесла» [1, с. 17]. Автор у такий спосіб переконує читача, що бездомна тварина нічим не гірша за домашню, це не її провина, що вона опинилася на смітнику. Бездомним є також «битий життям дворовий пес, який мав сотні пригод і стикався зі справжніми ворогами» [1, с. 47]. А сам двір будинку, де відбуваються всі пригоди, став «перетином усіх Геркулесових шляхів, бо саме сюди мешканці будинку раз по раз виносили якусь кісточку» [1, с. 48]. Привертає увагу в цьому плані й скарга бібліотечної кішки на те, що її можуть позбавити дому за те, що вона нібито «зжерла Білочку... Але це неправда! Ми ж із нею друзі! Хіба можна харчуватися другом?!» [1, с. 67]. Хоча письменник вирішує ситуацію на

користь кішки, проте чітко зрозуміло, що читачеві озвучено потребу пережити співчуття до тварини, яка повністю залежить від людини.

У «Морськосвинському детективі» переважає оптимістичний розвиток подій. Детективні історії часто містять комічні ситуації, сповнені іскристого авторського гумору. І. Андрусак часто вдається до омонімів і гри слів. Наприклад, омонім бички в поясненні, чим годують котів: «Ні, звісно, не тих бичків, які з рогами, мукають і чемно пасуться в лузі. Такого бичка жоден кіт з'їсти не подужає. Коти шаліють від 7 бичків бердянських – смачних, жирних, соковитих, які плавають собі зграйками в Азовському морі, аж доки втраплять у сіті рибалок» [1, с. 6–7]; чи пес Геркулес (з одного боку, кличка постала на основі імені героя давньоримських міфів (і тут асоціативно дітям може пригадатися герой мультсеріалу Гомер Сімпсон), а з другого – це вівсяні пластівці); коти згадують цього собаку поруч із назвами круп: «– Та ж нас від миски Геркулес відігнав, – усе ще розгублено промириє Степан.

– Ти мені зуби не заговорюй! – пішов у атаку Тимко. – Геркулес, перловка, пшонка...» [1, с. 10].

Аналогічний ефект – при вживанні іншомовних слів, значення яких героям не є знайомим: «– А може, він зброджених кісток нажерся, і в нього ці... як їх... галю-ци-нації? – Степан любив полежати на колінах у тата, коли той читав різні мудрі книжки, й при цьому нахапався дивних слів.

– Яку Галю? Які цинації?» [1, с. 31]. Ці ж «галюцинації» ще не раз стають предметом насмішок: «А в нього ці... як їх... валю-ци-нації! – реготнув із абрикоси Тимко.

– Не валю... , а галю... – авторитетно поправив його Степан» [1, с. 39]. Чи коли Жерар бере свідчення в потерпілого Геркулеса: «Ото я й подумав, що, може, ці лобуряки, – він кивнув на котів, які дримали на абрикосі, – правду кажуть і в мене ці... як їх... таню-ци-нації...

– Галю... – автоматично поправив Жерар.

– Ну, так, галю... Оцього я й злякався! Бо пес із цими цитаціями – то вже не пес. Його вже треба в собачий притулок забирати» [1, с. 51].

Комічні ситуації й доброзичливу атмосферу створює також емоційно забарвлена лексика (шмакодявки [1, с. 17], дурбецало [1, с. 17], лобуряки [1, с. 19], потрюхикали [1, с. 20], гепнутися [1, с. 33], заниканий [1, с. 37], загулююкати [1, с. 81], дати драла [1, с. 81]) та авторські неологізми («котосвинська купа мала» [1, с. 21], морськосвинський детектив та інші).

У детективних історіях є чимало пізнавальної інформації зі світу природи, зокрема, про взаємо-

дії видів, а також про їхні взаємини з довкіллям; цікавими для дітей є відомості про спосіб життя тварин, їхні харчові звички та природних ворогів. Описуючи собаку, І. Андрусак вдається до гумору: «узагалі Геркулес незлий і жодного kota на своєму віку ще не з'їв. Але така вже його собача вдача, що він просто не пробіжить повз, коли два нахабні котиська мають повну миску смакотиська» [1, с. 7]. У такий спосіб письменник дає зрозуміти, що коти і собаки – природні вороги, а залякування та агресія – частина природного циклу екологічних взаємодій цих видів. Пес Геркулес, «як завжди, влаштував ранкову зарядку хатнім котам. Повмивавшись після сніданку, вони – тільки уявіть! – розманіжено дримали на майданчику перед входом до будинку. Ну як стерпіти таке нечуване нахабство? Звісно, Геркулес тихенько підкрався ззаду – і дав старт котячим перегонам до найближчої абрикоси» [1, с. 30]. Між собою коти теж конкурують, як і в живій природі, тому вирішують вони свої суперечки, починаючи «розбишацький котячий танець під акомпанемент шипіння й вищання» [1, с. 10].

В ознайомленні з харчовими ланцюгами письменник нагадує, що коти належать до хижаків: «– Ну, це ваші проблеми, – буркнув морський свин. – Наші проблеми, кажеш? – завівся Тимко. – А зараз будуть твої. Він же, Степане, просто велика миша. Жирна й смачна. А ми голодні! – і в котячих очах загорілися хижі вогники» [1, с. 27].

Зауважуючи про те, де і як жив головний герой, автор наголошує на його зовнішності та способі життя: Жерар мешкав «у тій-таки квартирі, що й обидва коти, але при цьому мав власний дім – велику красиву клітку, дверцята якої, утім, завжди були відчинені, з огляду на вайлуватість огрядненького морського свина та його велику нелюбов навіть до близьких мандрівок. Що вже й казати про далекі» [1, с. 12]. У природі ці тварини характеризуються неспішністю, вони не відходять далеко від свого житла. «Крім детективних занять, Жерар понад усе любив попоїсти, тож і гонорар, природно, брав продуктами – зеленню й свіжими овочами, передусім капостою» [1, с. 13] – це художній опис харчових звичок невеликих гризунів, до яких належать і морські свинки.

Важливим для дітей є також розуміння, яким небезпечним є для хом'яків падіння з висоти: «Скажете, що два метри, хай навіть і з чималим хвостиком, – то не така вже й велика проблема? Воно, звісно, так – якби Вася-чи-Валера не був хом'яком. Бо для хом'яка падіння з такої висоти цілком могло закінчитись, як кажуть у ТСН, летально» [1, с. 33]. Дізнаються малі читачі й про

те, що гризуни швидко розмножуються: так, «за два тижні у Васі й Валери народилося дванадцять крихітних хом'яченья» [1, с. 36].

Подекуди трапляються авторські описи звичок тварин, що не є домашніми улюбленцями, але життя яких так чи інакше пов'язане з людьми. Так, «іще збоку від карниза – акуратно натягнена павутина. Але це й не дивно: усі знають, що під ним мешкає павучиха Неля. Вона відлюдкувата й відзвіркувата, завжди набурмосена й мовчазна – та, зрештою, усе павуче поріддя таке, і з цим нічого не вдієш» [1, с. 42]; письменник озвучує також мрію павучихи – жити в хаті, проте людям таке сусідство не подобається. У художній формі І. Андрусак ділиться інформацією про те, що павучихи у природі – гарні, турботливі мами, які захищають кладку: «– Не чіпай моїх дітей, нетварю! – висунулася з-під карниза волохата павуча голова» [1, с. 52]. Цікавим є й те, як автор розповідає про канібальські звички отруйних каракуртів – пожирати своїх партнерів, отримуючи в такий спосіб необхідні поживні речовини: «... Шкода, що я не каракуртиха, бо так би й відкусила йому голову, так би й ізжерла...» [1, с. 54]. У підтексті – складна соціальна проблема розлучення та самотніх матерів.

Не оминає автор і не менш приємних істот – мух, що через свої особливості нікому не подобаються. «Мухи-сестри Це-Це й То-То мешкали в його квартирі, так би мовити, зайцями. Тобто не мали жодних прав там жити, і їх усі постійно ганяли. Попри те, вони таки мешкали й до них навіть звикли» [1, с. 49]. Попри бажання чи небажання людини бачити поруч із собою таких сусідів, вони живуть і виконують свою роль в екологічних ланцюгах, тому навіть до такої, здається, непримітної тварини, в письменника позитивне ставлення. Читач не побачить негативного ставлення автора ані до мух, ані до павуків, ні навіть до пацюків, бо І. Андрусак дає зрозуміти, що життя кожної істоти важливе і відіграє свою особливу роль у довіллі. Про пацюків як антигероїв розповіді автор зауважує: «Адже всім відомо, що пацюки – страшні забіяки, некультурні, вульгарні, безсовісні й жеруть усе на світі» [1, с. 77]. Проте і вони мають право на життя, адже й серед них народжуються спрагли до пригод читачі Р. Сабатіні, схильні до співчуття й допомоги Влад і Влада.

Як уже зауважувалося, промовистими є інтертекстуальні акценти І. Андрусак. Шукаючи білу мишку Білочку, Жерар спостерігає, як розгортаються справжні класичні пристрасті, як у трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта»: «– Тут живуть Монтенки! А тобі треба до Копиленків – щури

вони паскудні! Брудна миршава мишва! Їм до пацюків, як мор... кгм... свині до неба! Тільки в таких невігласів і можуть водитися книжки та інша мерзота!» [1, с. 82]. Знайшовши викрадені книжки Р. Сабатіні й зрозумівши історію двох закоханих молодих пацюків, Жерар робить висновок: «– О-о-он воно що! – глибокодумно виголосив він. – Насправді тут не Рафаель Сабатіні, а справжній Вільям Шекспір!» [1, с. 90].

Цікаво, що тут І. Андрусак «заохочує дітей до читання творів В. Шекспіра й у парадоксальний спосіб. Так, благословляючи закоханих пацюків Влада і Владу, детектив Жерар застерігає їх: «– ...Якщо вам раптом захочеться ...заирнути ще в якусь бібліотеку, то... навіть не наближайтеся до полиці з літерою «Ш». І тим паче боронь Боже будь-де торкатися книжок, які написав Вільям Шекспір!

– А чому?..

– Краще вам того не знати. Просто пообіцяйте» [1, с. 93].

Меншою мірою відчутний зв'язок з українською класикою. Так, уява про невідоме страшило у «Справі Короля-Павука» є алюзією на хрестоматійні «Вовки» С. Руданського.

Лише одного разу письменник подає опис звичок дикої тварини – лелеки. У дотепному моменті слідчого експерименту автор презентує спосіб життя птаха, який сторониться людини, проте не може повністю уникнути таких контактів у сучасному світі: «І тут раптом голосно залопотіли крила – підлітав якийсь великий птах. Коти принишкли – цього вони аж ніяк не очікували. Тим часом перед самим під'їздом діловито приземлився лелека. Його гніздо було неподалік на старому телеграфному стовпі. Звідти лелеці все, що коїлося перед будинком, було добре видно, але сам він сюди ніколи не залітав. І ось маєш тобі: уловив момент, коли людей поблизу не було, й сів просто перед входом» [1, с. 24]. Читач дізнається і про харчові уподобання лелеки: «Він (лелека. – Ю. К., О. Я.) діловито підійшов до миски, озирнувшись спершу одним оком, а тоді, ледь повернувши голову, й другим. Відтак розтулив дзьоба, підхопив одну рибинку, легко підкинув її в повітря – і хвацько на льоту проковтнув» [1, с. 24–25]. Можна передбачити, що лелека зовсім не намагався вчинити комусь зло, він просто повів себе так, як звичайний дикий птах діє в живій природі: «Після цього злодій, ступивши три кроки для розгону, змахнув крилами й натужно відірвався від землі – навіть якби пограбовані й хотіли його перехопити, у них нічого не вийшло б. За якусь хвилину лелека сів на своє гніздо й голосно, переможно заклепав!» [1, с. 25].

Треба наголосити, що І. Андрусак не намагається пояснити певні події чи явища у вигаданий спосіб, а шукає наукове обґрунтування. Вирішивши завдання останньої історії, автор словами морського свина по-науковому пояснює явище: «– Отож, як ви зараз переконалися, ніякого страшидла не існує! Ніхто не з'являється нізвідки й не зникає в нікуди! Усе це має наукове пояснення. Ось воно: Стефа забула на підвіконні дзеркальце. Павучиха Неля піднімається павутинням до термометра, де вигріваються її яйця, і в якийсь момент на своєму шляху потрапляє під той сонячний промінь, який падає на люстерко. Її силует тієї миті відбивається там і проектується на віконне скло, яке збільшує і спотворює віддзеркалення. Із тих місць, куди порскає цей промінь далі, видно той спотворений відбиток, а з інших не видно. Ото і все. Справу розкрито, злочинця не існує. Усе це лише фізика, а точніше її галузь оптика, а також забудькуватість Стефи й ваші страхи» [1, с. 58–59].

Образ автора постає у вигляді котячого «тата»: «Ото й наша історія починається з отаких двох бичків, яких тато виніс котам, щоб поснідали, просто надвір» [1, с. 7]; «тато працював за комп'ютером, і коти знали, що він дуже не любить, коли в такий час йому заважають» [1, с. 20]. У такий спосіб І. Андрусак демонструє свою любов до тварин. Він також є татом Стефи як на сторінках книжки, так і в реальному житті. Гуманна поведінка героїв спонукає читача до наслідування.

Висновки і пропозиції. У художньому світі «Морськосвинського детективу» І. Андрусак на тлі дотримання канонів жанру, адаптованих до дитячого сприйняття, витримано гармонійний баланс авторського гумору, інтертекстуальності та пізнавальної інформації про світ живої природи (екологічні взаємодії, спосіб життя різних видів тварин). Три історії тексту покликані презентувати також гуманну поведінку героїв.

Список літератури:

1. Андрусак І. Морськосвинський детектив. Харків : Віват, 2020. 96 с.
2. Головченко Н. Як «Морськосвинський детектив І. Андрусак заохочує дітей до читання. URL: <https://nspu.com.ua/novini/nina-golovchenko-yak-morskosvinskij-detektiv-ivana-andrusyaka-zaohochohie-ditej-do-chitannya> (дата звернення: 10.06.2021).
3. Кизилова В. В. Жанрові модифікації українського детективу для дітей та юнацтва (специфіка змісто- і формотворчих чинників). *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Вип. 5. Кривий Ріг, 2015. С. 58–71.
4. Овдійчук Л. Жанри та стилеві особливості сучасної прози для дітей. *Українська література в загальноосвітній школі*. № 1. Київ, 2015. С. 35–38.
5. Шулькова К. Від витоків до сучасності: історіографія дитячого детективу. *Studia methodologica*. No. 39. Тернопіль, 2014. С. 156–162.

Kumanska Iu. O., Yablonska O. V. “GUINEA PIG DETECTIVE” OF I. ANDRUSIAK’S: ECOLOGICAL MEASUREMENTS IN THE CONTEXT OF GENRE AND STYLE FEATURES

In the article the ecological aspects of I. Andrusiak’s writing «Guinea Pig Detective» are investigated in the context of its genre and style features. Researchers reproduced the vision of such genre modifications of children detective in modern literary criticism as «school» detective, psychological detective, detective story-tale, entertaining detective fairy-tale, fantasy detective, mystical detective on a historical theme (V. Kyzlyova), a novel series for teenagers, adventure-fiction-detective works, adventure-fiction novel (L. Ovdiihuk). The popularity of the children detective in modern Ukrainian literature is noticed (the series «Strange Detective» from the publishing house «Grani-T»; the series of books «Children Detective» from the publishing house «Thesa» in Vinnytsia).

The following plot features of I. Andrusiak’s text have been traced: an animal (guinea pig Gerard) is a detective, crimes are revealed in the animal world, but in some stories the crime or its exposure is connected with the world of people. Three stories of the work – «Cat’s Case», «Spider-King’s Case», «Dark Case» – are independent adventures, the intertextual connections of which are designed to interest children in classical literature (W. Shakespeare, S. Rudansky, A. Conan Doyle, R. Sabatini, A. Christie), and the author’s humor (comic situations; homonyms; play of words; foreign words whose meaning is not known to the characters; emotionally colored vocabulary), presenting the characteristics of the individual style of the writer, creates a friendly climate.

The ecological interactions in the work are presented by the world of animals, with which man has relationships – domesticated, wild, homeless, and those whose lives are closely connected with human life. Information from the life of living (interaction of species, their relationship with the environment; about the way of life of animals and their eating habits, about natural enemies) and inanimate (optical effect of the mirror) nature play a cognitive role in children’s perception.

The writer tries to give a scientific or simply logical explanation of events and phenomena. The autobiographical images of a father, who loves cats, and his daughter Stepha present a humane attitude towards animals.

Key words: *modern literature for children and youth, children detective, ecological aspects, intertextuality, humor.*